

socialmedicinsk tidskrift

Fyrtiotredje årgången · februari 1966 · häfte 2

Allmän redaktion:

med. lic. E. Husmark, redaktör och ansvarig utgivare
med. lic. Per Chr. Jersild
fru Brita Bahrton

Vetenskaplig redaktion:

Prof. Gunnar Lindgren, Lund
prof. Ragnar Berfenstam, Uppsala
prof. Gunnar Inghe, Stockholm
prof. Bengt Lindegård, Göteborg

Villagatan 5, Stockholm Ö. Tfn 08-23 00 50 (vx).
Postgiro 11 79.

Återgivande helt eller delvis av originalartiklar ur
smt utan angivande av källan förbjudes.

Front mot MCA-utredningens förslag

Hela frågan om social- och medicinalstyrelsens framtida organisation befinner sig i ett prekärt läge. Sedan en flerårig, ingående utredning framlagts uppstod omedelbart allvarliga farhågor. Vi har tidigare gett uttryck för några av dem. Sannolikt har problemen vållat utredarna sådana bekymmer att ett kraftigt och enhetligt grepp om uppgiften blivit omöjlig. Bindningen till direktiven har varit hård. Eftergifter och kompromisser av olika slag, troligen avsedda att uppmjuka eller övervinna kontroversiella positioner har främst försvagat utredningen själv. Till detta har också väsentligt medverkat den från början icke förutsedda bördan av att nödgas improvisera en sammanslagning av social- och medicinalstyrelsernas centrala administration. Sedan remissyttrandena avlämnats tycks i varje fall MCA-utredningen vara dömd att icke kunna läggas till grund för lagstiftning och välbehövlig upprustning.

Medicinalstyrelsen har själv i sitt ämbetsyttrande starkt kritiserat betänkan- det i en rad principiella och praktiska hänseenden. Detsamma har skett i folkhälso- institutets och läkarorganisationernas m. fl. uttalanden. Redan därigenom har mycket allvarliga betänkligheter skapats.

Många invändningar från flertalet remissinstanser blir dock till futiliteter, hur beaktansvärda de än är, vid jämförelse med sjukvårdshuvudmännens. Genom att direkt vägra acceptera MCA-utredningens centrala förslag rörande sjukvårds- planeringen inriktar sig huvudmännen direkt mot det viktigaste åliggande som

ämbetsverket ansetts böra fylla. Planerings- och rationaliseringsfunktionen måste enligt huvudmännen skiljas ut från det centrala ämbetsverkets uppgifter. Den splittring i planläggningen som kommit att råda därigenom att väsentligen sammanhörande uppgifter delats mellan CSB, SJURA och MS bör sammanföras till ett organ i huvudmännens egen regi och utanför MS. Den statliga översynen och samordningen anses bli tillgodosedd genom viss representation i organets styrelse. Särskild och skyndsam utredning föreslås rörande detta förslag. Liksom en rad andra remissinstanser underkänner eller ifrågasätter huvudmännen MCA-förslagen även i andra väsentliga delar samt kräver överarbetning och kompletterande utredning. Bl. a. framhäves att MCA-utredningen icke tagit upp ansvarsfrågan när det gäller sjukvårdsplaneringen, inte heller hur denna funktion tänkts verka under MS.

I flera årtionden har den oerhört ambitiösa och kostsamma utbyggnaden av sjukvården, speciellt den slutna, skett genom huvudmännens insatser. I verkligheten har denna expansion i stor utsträckning skett utan avgörande initiativ från MS. Som ett exempel bland flera på motsatsen bör dock nämnas regionplanen som varit av största betydelse såväl i riks- som i lokalplaneringen av sjukhusvården. Avgörande hinder för god effekt har dock varit att MS dels saknat resurser, dels beskurits i sin centrala roll genom tillkomsten av en rad sidordnade organ för planering och rationalisering. Tillkomsten av CSB och SJURA kan dock sägas ha inneburit ett erkännande av huvudmännens rätt till avgörande inflytande på den centrala sjukvårdsplaneringen.

MCA-utredningens och huvudmännens ståndpunkter är i dag kontroversa i fråga om den mest betydelsefulla faktorn inom den framtida medicinaladministrationen. Situationen ter sig mycket komplicerad utifrån sett. Vad som nu sker och kommer att hända kan dock förenklas till en avgörande kraftmätning, principiellt och finansiellt, om förhållandet mellan statliga och kommunala planerings- och beslutsinstanser. Innan ett avgörande träffats härom svävar den centrala medicinal- och socialvårdsadministrationens framtida uppgifter och tekniska utformning i det blå. SS- och MCA-utredningarna syns för huvudmännen ha tett sig som ett sammanskrivet försök att återhämta och konsolidera medicinalstyrelsens dirigerande rätt och myndighet inom ett av deras mest angelägna intresseområden.

Sedan huvudmännens frontställning klarlagts framstår det som ett allvarligt faktum att MCA-utredningen under utredningens gång icke kunnat utjämna mot-sättningarna, inte heller velat meddela om deras förekomst. Sannolikt har man hoppats på att betänkandets förslag trots allt skulle godtagas. Nu kan man konstatera att flertalet remissinstanser i ovetenhet om det verkliga läget ägnat sig åt kritiska analyser av förslag som i fråga om en grundläggande faktor visat sig sakna underlag.